

Arkivkode:

Utvalg: Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Saksbehandler: Monika Olsen

Dato saksframlegg: 06.10.2026

Møtedato: 14.10.2026

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre - Høringssvar regjeringens forslag til ny Oslofjordplan

Innstilling fra forvalter

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre viser til Klima- og miljødepartementets høring av regjeringens forslag til ny Oslofjordplan. Ytre Hvaler nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Ytre Hvaler nasjonalpark, Rauerfjorden marine verneområde og Teineholmen naturreservat. Nasjonalparken omfatter et samlet areal på ca. 354 km², hvorav 96 % er marin natur. Verneområdet rommer viktige og representative naturtyper og økosystemer som kaldtvannskoraller, taeskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken.

Overordnet stiller nasjonalparkstyret seg positivt til alle tiltak som kan bidra til å styrke fjorden. Vi er fornøyde med at planen videreføres og støtter målene og hovedretningen i forslaget til ny helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Tilstanden i fjorden krever en langsiktig, samordnet og vesentlig forsterket innsats. Det er positivt at planen viderefører en bred tilnærming med tiltak innen avløp, jordbruk, arealforvaltning, naturrestaurering, miljøgifter, naturmangfold og friluftsliv.

Vi anbefaler likevel at planforslaget konkretiseres ytterligere. Oslofjordens tilstand er kritisk, og det er svært viktig at planen inneholder konkrete og målbare tiltak i tillegg til de foreslåtte utredningene og organisatoriske endringene. Vi mener det er helt sentralt at ny plan inneholder konkrete, målbare tiltak, tydelig ansvarsfordeling og omtale av finansiering. Vi anbefaler at nødvendige utredninger gjennomføres raskt og følges av konkrete tiltak innenfor planperioden, slik at planen får ønsket effekt. Eksempler fra gjeldende plan er strengere krav til avløpsrensing, ny gjødselbrukforskrift og nullfiskeområder.

Nasjonalparkstyret ønsker med dette å kommentere sider av Oslofjordplanen som berører eller har betydning for nasjonalparkforvaltningen. Innspillene er fordelt under relevante kapitler. Som en generell bemerkning ønsker nasjonalparkstyret å peke på fraværet av de marine nasjonalparkene i Oslofjordplanen, selv om parkene Jomfruland nasjonalpark, Færder nasjonalpark og Ytre Hvaler nasjonalpark samlet omfatter over 800 kvadratkilometer med natur, friluftsområder og marine økosystem i planens nedslagsfelt.

Kommentarer til innsatsområde 3: Stanse nedbygging

- Utrede virkemidler for bedre beskyttelse av gruntvannsområder: Tiltaket bør tillegges prioritet da det kan bidra til å sikre viktige habitat. Tiltaket bør ses i sammenheng med styrket innsats for sjøfugl, hvor man retter søkelys på funksjonsområder for sårbare arter.

Kommentarer til innsatsområde 4: Restaurering av naturverdier

- Planen bør undersøke hvilken rolle og funksjon de marine nasjonalparkene i Oslofjorden kan ha i dette arbeidet. Nasjonalparkene er sikrede arealer for fremtiden med representative økosystemer. Det er derfor viktig at nasjonalparkstyrene inkluderes aktivt i det videre arbeidet med restaurering og utarbeidelse av planer, strategier og virkemidler for økt aktiv restaurering i Oslofjorden.

- De senere årene har det vært en økning i antall søknader om etablering av blant annet tareproduksjon i Oslofjorden. Dette understreker behovet for å vurdere både enkeltstående tiltak og den samlede belastningen på naturmangfold, økosystemer og andre interesser i fjorden. Også tiltak som har et restaurerings- eller miljøformål kan innebære arealbeslag og påvirke naturverdier lokalt gjennom utskygging, nedfall og forsøpling.

Kunnskapsinnhenting:

Nasjonalparkstyret forslår at det etableres en tilstandsovervåkning av sårbare naturtyper i de marine nasjonalparkene som del av «tilstandsovervåkingen» av Oslofjorden med søkelys på naturrestaurering. Områdene er gjennom verneforskriftene beskyttet mot videre skade og forstyrrelser, samtidig som de rommer representative habitater, økosystem og arts mangfold.

Kommentarer til innsatsområde 5: Redusere tilførsler av miljøgifter, forsøpling og plastforurensning

- Nasjonalparkstyret støtter videre drøfting om å øke vektgrensen for fritidsbåter. Kostnad ved levering av fritidsbåter over dagens vektgrense kan føre til at flere leverer båter som ellers ville bli forlatt eller senket. Tiltaket må også ses i sammenheng med innføring av fritidsbåtregister.

- Nasjonalparkstyret støtter videre satsing på rydding av tapte fiskeredskaper. I planen står Fiskeridirektoratet som ansvarlig, men her mener nasjonalparkstyret at det bør legges til grunn et tverrsektorielt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet, Miljødirektoratet og de tre marine nasjonalparkene i Oslofjorden. Nasjonalparkstyret understreker at opprydding av tapte fiskeredskaper er svært positivt, men peker på utfordringer i dagens praksis som er både fragmentert, ukoordinert og foregår i stor grad utenfor nasjonalparkstyrenes kontroll, selv aktiviteter i verneområdene.

- Nasjonalparkstyret støtter etablering av obligatorisk fritidsbåtregister.

Kommentarer til innsatsområde 6: Ivareta sårbare arter og verdifulle naturtyper

Nasjonalparkstyret støtter vurderingene som gjøres i kapittelet, samt tiltak og behov for kunnskapsinnhenting. Styret ønsker særlig å bemerke:

- Nasjonalparkstyret støtter utredning av egen kvote for brisling i Oslofjorden og vektbegrensning for trålredskaper.

- Nasjonalparkstyret etterlyser statusoppdatering og fremdrift i arbeidet med utvidelse av perioden med ferdselsforbud i sjøfuglreservatene. Endringen har stor betydning for forvaltningen og vil kreve at områder skiltes på nytt og informasjon når ut til publikum.

- Nasjonalparkstyret støtter videreføring og økt innsats på bekjempelse av mink i Oslofjordområdet. Arbeidet bør koordineres gjennom Statens naturoppsyn.

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre mener videre at helhetlig plan for Oslofjorden bør vurdere følgende tiltak for økt beskyttelse av sjøfugl:

- Informasjonskampanjer rettet mot padlere (SUP/kajakk) i Oslofjorden mht. ferdselsforbud og avstandskrav. Justere tidsrommet for forsvarets tillatte lavtflyging fra 1. oktober til 31. mars, til 1. oktober til 14. mars, slik at adgangen harmoniserer med endring i ferdselsforbudet i verneområder, jf. Tilrådning - sjøfuglreservater - vurdering av tidspunkt for ferdselsrestriksjoner - Oslofjorden og Agder.
- Utvidelse av sone med ferdselsforbud rundt sjøfuglreservatene fra 50 til 75 eller 100 meter, eller fysiske tiltak som sikrer avstand for båter og padlere.
- Utrede dynamisk forvaltning av sjøfugl og sjøfuglreservater i de marine nasjonalparkene, hvor nasjonalparkstyrene kan innføre ferdselsforbud i avgrensede områder basert på reelle hekkeaktivitet og næringsbehov.

- Fremmede arter i Oslofjorden: bedre koordinering og konkretisering av ansvar

Det gjøres allerede en betydelig innsats mot fremmede arter i Oslofjorden. Arbeid mot arter som mink og stillehavsøsters er beskrevet i planen og skjer gjennom oppfølging av nasjonale handlingsplaner for disse artene. Arbeidet mot fremmede arter er imidlertid fordelt mellom sektorer, forvaltningsnivåer og aktører. Det er behov for en overordnet organisering av kartlegging, bekjempelse og kunnskapsdeling. For å sikre effektiv ressursbruk og styrke innsatsen anbefaler vi at planen beskriver hvordan arbeidet kan settes i system, og konkretiserer hvem som har ansvar for den overordnede organiseringen. Kunnskap om påvirkning fra fremmede arter og tiltakseffekter bør ligge til grunn for prioriteringene. Det bør også klargjøres om prioriteringene bygger på økologisk risiko, hensynet til friluftsliv eller en kombinasjon av disse.

Fordi utfordringene berører flere sektorer, forvaltningsnivåer og andre samfunnsaktører bør planen tydeliggjøre hvor ansvaret ligger for oppfølging av de enkelte tiltakene.

Dørstokkarter: behov for systematisk oppfølging

Tidlig innsats er avgjørende for å kunne bekjempe nye fremmede arter effektivt. Planen bør derfor legge til rette for mer systematisk overvåkning av høyrisikoarter og avklarte ansvarsforhold, koordinerte rutiner og et kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å reagere raskt ved nye funn.

Forebygge østerssykdom hos flatøsters

Norge har noen av Europas siste bestander av flatøsters som er fri for parasitten *Bonamia ostreae*, som gir bonamiose. Etter funn av parasitten på svensk vestkyst i 2025 er spredning til Oslofjorden en reell risiko. For å beskytte bestandene bør det gjennomføres informasjonstiltak rettet mot båteiere gjennom media, småbåthavner og båtforeninger.

Stillehavsøsters: sterkere samarbeid og kunnskapsheving

Arbeidet med stillehavsøsters følger Miljødirektoratets handlingsplan og regionale planer mot fremmede arter. Arten bekjempes både i friluftslivsområder og viktige naturtyper, samtidig

som kartlegging av utbredelse og skadevirkninger pågår. Det er fortsatt ikke fullstendig oversikt over artens skadevirkninger på naturtyper og arter i Oslofjorden. Selv om mange aktører samarbeider godt, mangler det en systematisk organisering av kunnskapsdeling og innsats på tvers av forvaltningsgrenser. Planen bør legge opp til videre kartlegging og bekjempelse i viktige marine naturtyper, etablere et regionalt forum for erfaringsutveksling, kunnskapsdeling og koordinering, og videreføre arbeidet med å skaffe kunnskap om stillehavsøstersens økologiske effekter på marine naturtyper og økosystemer

Kommentarer til innsatsområde 7: Fremme et aktivt friluftsliv

Nasjonalparkstyrene bør bli del av kystsonenettverket. Verneområdestyrene er et selvstendig forvaltningsnivå med myndighet etter verneforskriften. Allmennhetens mulighet til naturopplevelser er et av formålene med opprettelsen av nasjonalparkene.

Kommentarer til innsatsområde 8: Organisering av arbeidet

- Nasjonalparkstyrene bør bli en del av gruppen med sentrale ansvarlige myndigheter som foreslås opprettet. Nasjonalparkstyrene er forvaltningsmyndighet for viktige naturområder med store naturverdier i havet og på land, samtidig som områdene er attraktive friluftsområder.

- Nasjonalparkstyret støtter etablering av et forpliktende samarbeidsforum knyttet til miljøkriminalitet i Oslofjorden. Nasjonalparkene bør være representert i dette forumet.

--- -----slutt på innstilling -----

Dokumenter i saken

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv 2026–2030

(Utkast til ny plan, foreløpig uten tiltaksliste)

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) la den 19. juni ut regjeringens forslag til ny Oslofjordplan på offentlig høring. Høringsfristen ble opprinnelig satt til 21. august, men ble forlenget til 15. september. Før den generelle høringsfristen ble forlenget, sendte nasjonalparkforvalter i Jomfruland en henvendelse til KLD med forespørsel om forlenget frist for de marine nasjonalparkstyrene. Nasjonalparkstyret mottok svar på henvendelsen den 3. august. Av hensyn til nasjonalparkstyrets behov for politisk behandling av høringen, har nasjonalparkstyrene, jf. kommuner og fylkeskommuner, fått utsatt frist til 15. oktober.

Planen gir en oppsummering av gjennomførte tiltak, samt nye tiltak for kommende planperiode. Tiltakene er fordelt på 7 innsatsområder, samt et kapittel som setter søkelys på organisering av arbeidet.

Det er bestemt at Oslofjordprosjektet skal fortsette, derfor likner planen mye på forrige, men med noen viktige endringer.

Den forrige planen hadde syv innsatsområder:

- avløp

- jordbruk
- miljøgifter og forsøpling
- sårbare arter, naturtyper og kulturminner
- restaurering av forringet natur
- friluftsliv
- tverrgående tiltak

Den nye har fortsatt syv innsatsområder, men innsatsområde 7: *tverrgående tiltak*, er tatt ut og erstattet av 3: *Stanse nedbygging*.

Tidligere innsatsområde 7 er nå endret fra *tverrgående tiltak* til ett eget kapittel om *organisering av arbeidet* (se bilde under (bilde er hentet fra innholdsfortegnelsen i ny plan))

5. Nye tiltak for å nå planens mål.....	14
5.1 Innsatsområde 1: Redusere utslipp fra kommunalt avløp og annet avløp.....	15
5.2 Innsatsområde 2: Redusere avrenningen fra jordbruket	18
5.3 Innsatsområde 3: Stanse nedbygging.....	22
5.4 Innsatsområde 4: Restaurering av naturverdier	24
5.5 Innsatsområde 5: Redusere tilførsler av miljøgifter, forsøpling og plastforurensning	27
5.6 Innsatsområde 6: Ivareta sårbare arter og verdifulle naturtyper.....	31
5.7 Innsatsområde 7: Fremme et aktivt friluftsliv	36
5.8 Organisering av arbeidet.....	39

Se gjerne pressemelding fra regjeringen fredag 19.6:

[Regjeringen vil redde Oslofjorden: – Legger frem ny plan med kraftfulle tiltak - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Se også vårt innspill i desember 2025: [Saksframlegg-25-36.pdf](#)

Forslag til vedtak

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre vedtar følgende høringsinnspill til revidert Oslofjordplan.

Vedtak

Settes inn